

Šifra modula	AEC 401, EŽI 401	Fakultet	PMF
--------------	------------------	----------	-----

Modul
EKOLOGIJA ŽIVOTINJA

NASTAVNI PROGRAM

A. OPĆI PODACI

Fakultet	Prirodno-matematički					
Odsjek	Biologija					
Smjer	Ekologija, nastavnički, mikrobiologija					
Semestar	VII					
Naziv modula	Ekologija životinja					
Tip modula	Obavezni					
Broj kreditnih bodova	6					
Kontakt sati	Ukupno	Predavanja	Vježbe	Seminarski	Teren	Konsultacije
	120	45	45	5	20	5
Samostalni rad (sati)	30					
Obavezni prethodno položeni moduli	-					
Modul relevantan za module	Društvena ekologija, Urbana ekologija, Ekološko planiranje, Pejzažna ekologija, Globalna ekologija, Ekološko inženjstvo, Ekologija čovjeka i zaštita životne sredine					
Nastavno osoblje						
– Nastavnik – nosilac modula	Prof. dr. Rifat Škrijelj					
– Ostali nastavnici	-					
– Asistent	Mr. Mahir Gajević					

B. CILJEVI MODULA

Cilj modula je da studenti steknu znanja i ovladaju vještinama za razumijevanje ekoloških zakonitosti u životnoj okolini. Kroz nastavne metode prilagođene izučavanju ekologije studenti će se upoznati sa definicijom i zadacima ove naučne discipline i njenim položajem u sistemu nauka. Glavni zadatak je da studenti nauče kompleks ekoloških faktora (abiotičkih i biotičkih) i njihov uticaj na živa bića. U okviru planiranih sadržaja obrađuju se različiti stupnjevi biološke i ekološke integracije. Kroz izučavanje ovog predmeta studenti trebaju steći širinu biološkog obrazovanja u razumijevanju značaja ekologije životinja u sistemu bioloških znanosti.

C. SPECIFIČNI ZADACI MODULA

Specifični zadaci modula su:

- formiranje ekološkog pristupa u razumijevanju zakonitosti u životnoj sredini,
- sticanje sposobnosti za samostalna ekološka istraživanja ,
- osposobljavanje studenata da na temelju ekoloških znanja racionalno upravljaju raspoloživim resursima uvažavajući ograničenost kapaciteta životne sredine.

D. OČEKIVANI REZULTATI NASTAVNOG PROCESA

Uspješnim savladavanjem modula studenti bi trebali:
 poznavati ekološke procese u životnoj sredini,
 poznavati kompleks raznovrsnih ekoloških faktora (abiotičkih i biotičkih),
 poznavati odnose u populaciji, biocenozi i ekosistemu,
 poznavati različite tipove ekosistema i njihovu povezanost u biosferi,
 razumijevati položaj čovjeka i njegov uticaj u biosferi,
 biti sposobni za prepoznavanje narušenih odnosa u ekosistemima i za davanje stručnih (pismenih i usmenih) prijedloga za njihovo sprječavanje i otklanjanje.

E. SADRŽAJ NASTAVNOG PROCESA

Br.	Nastavna jedinica	Nastavni metod					Sati rada	
		P	V	S	T	K	Kontakt	Samostalno
1.	Definicija ekologije i njen položaj u sistemu prirodnih i društvenih nauka. Opći ekološki pojmovi.	2	1	0	0	1	4	1
2.	Ekološki faktori i ekološka valenca.	2	2	1	0	0	5	1
3.	Abiotički i biotički faktori.	5	3	0	0	0	8	3
4.	Stupnjevi biološke i ekološke integracije: populacija.	3	3	0	0	0	6	2
5.	Biocenoza.	3	6	0	3	0	12	3
6.	Ekosistem: pojam, promet materije i protok energije i biološki produktivitet.	3	6	0	3	0	12	3
7.	Prostorna – horizontalna i vertikalna distribucija ekosistema.	2	2	0	1	2	7	2
8.	Životne oblasti mora i okeana.	3	3	0	3	0	9	2
9.	Životne oblasti kopnenih voda: bare, jezera i rijeke.	5	9	2	8	0	24	2
10.	Suhozemne oblasti života – klimatogeni ekosistemi: <i>tundre</i> , <i>tajge</i> , <i>sylvaea</i> (listopadne šume).	3	2	2	2	0	9	2
11.	<i>Hylaea</i> (vlažne tropske prašume), <i>stepe</i> , <i>pustinje</i> , <i>sclerea</i> (suhe tvrdolisne šume) i <i>lotoraea</i> .	3	2	0	0	1	6	2
12.	Zoogeografija. Predmet istraživanja i savremeni pravci zoogeografije. Areal – veličina i tipovi. Faktori koji utiču na formiranje areala. Centri nastajanja i prvobitnog raseljavanja organizama.	2	2	0	0	0	4	3
13.	Fauna - fauna zatvorenih bazena, otočka	2	2	0	0	0	4	2

	fauna. Pomijeranje fauna i reliktna faune.							
14.	Zoogeografske oblasti kopna.	7	2	0	0	1	10	2
	UKUPNO	45	45	5	20	5	120	30

F. PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE

Provjera znanja - kriteriji			Ocjenjivanje		
Kriterij	Maksimalan broj bodova	Bodovi za prolaz	Osvojen broj bodova	Ocjena (BiH)	(ECTS ocjena)
Urednost pohađanja nastave	5	3	< 55	5	F
Angažman u nastavi	5	2	55 – 64,99	6	E
Testovi tokom kursa*	40	22	65– 74,99	7	D
Seminarski rad/Terenski rad	10	6	75 – 84,99	8	C
Završni ispit*	40	22	85 – 94,99	9	B
U k u p n o	100	55	95 - 100	10	A

*Ukupno **2** testa tokom semestra–poslije svakih **20 sati** predavanja. Oba testa maksimalno po **20** bodova

*Završni test provjere znanja, maksimalno **40** bodova, za prolaz neophodno **22** boda. Na zahtjev studenta u završnoj provjeri znanja moguće i usmeni ispit

G. LITERATURA

Obavezna

1. Škrijelj, R., & Đug, S. (2009). *Uvod u ekologiju životinja*. Prirodno-matematički fakultet, Sarajevo.
2. Đug, S., & Škrijelj, R. (2009). *Biogeografija*. Prirodno-matematički fakultet, Sarajevo.
3. Stanković, S. (1969). *Ekologija životinja*. Zavod za izdavanje udžbenika, Beograd.
4. Dizdarević, M. (1974). *Rječnik ekologije*. Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo.
5. Bobrinski, N.A. (1956). *Zoogeografija: kratak kurs, deo I i II*. Nolit, Beograd.
6. Matvejev, S. (1961). *Biogeografija Jugoslavije: osnovni principi*. Biološki institut NR Srbije, Beograd, Posebna izdanja, knj. 9.

Alternativna

1. Papović, R., & Šapkarev, J. (1985). *Animalna ekologija*. Naučna knjiga, Beograd.
2. Smith, R. L. (1986). *Elements of Ecology*. Harper & Row Publishers, New York, Cambridge, Philadelphia, San Francisco, London, Mexico City, Sao Paulo, Singapore, Sydney.
3. Tarman, K. (1992). *Osnove ekologije in ekologija zivali*. Drzavna založba Slovenije, Ljubljana.
4. Townsend, C.R., Harper, J.L., & Begon, M.E. (2002). *Essentials of Ecology*. Blackwell Publishers, Oxford.

Dopunska

1. Kerovec, M. (1988). *Ekologija kopnenih voda*. Hrvatsko ekološko društvo, Zagreb, Mala ekološka biblioteka, 3.

2. Klepac, R. (1980). *Osnove ekologije*. Jugoslavenska medicinska naklada, Zagreb.
3. Matoničkin, I., & Pavletić, Z. (1972). *Život naših rijeka*. Školska knjiga, Zagreb.
4. Požar-Domac, A. (1988). *O biologiji mora*. Hrvatsko ekološko društvo, Zagreb, Mala ekološka biblioteka, 2.
5. Stanković, S. (1957). *Ohridsko jezero i njegov živi svet*. Kultura, Skopje.
6. Škrijelj, R. (2002). *Populacije riba neretvanskih jezera: ihtiološka monografija*. Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Sarajevu.